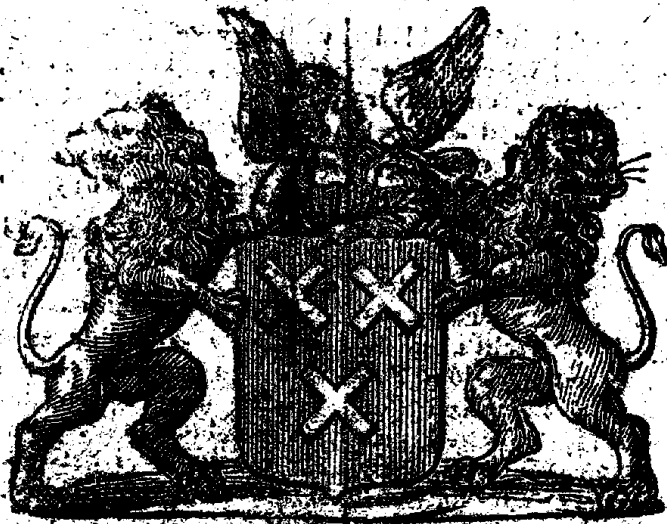

BREDASCHE

Staat-, Letterkundig en

NIEUWS-

Zaterdag

COURANT.

Wetenschappelijk

BLAD,

21 April.

Frankrijk.

Paris, den 18den April.

In de zitting van gisteren der kamer van afgevaardigden heeft de heer *Moril de Bard* het ontwerp voor de rentevermindering verdedigd en de heer *Lamartine* hetzelve bevestigd. Het is vooral de rede van den laatstgenoemde geweest die in deze zitting den meesten indruk gemaakt heeft, wonder door de berekening van cijfers, dan door de welprokende en edele taal van den redenaar, want hij heeft het ontwerp tien-rentehouders van den staat aangedaan en over het gevaar voor den staat gesproken, van den maatregel sprak; terwijl men tevens van de onderscheidene zijden in de kamer, en ook heden in de dagbladen, overeenkomt, dat de heer *Lamartine*, bij zijn erkend talent als dichtertlijk redenaar, ook veel gewonnen heeft in een parlementair opzicht en zijne denkbeelden omtrent het staatkundige klaarder en meer ontgaan van den dichtertlijken nevel waarin zij soms vroeger gehuld waren, uitsprekend. De heer *Lamartine* trachtte vooral aan te toonen dat het openbaar vertrouwen de zekerste waarborg is voor de binnenlandsche rust en de kracht der staten, en dat men zich wachten moest om die door een eersten aanval tegen de renteniers te schokken. Het geld, zeide hij, heeft geen hart, maar wel geheugen, en bij de eerste leening die moest gedaan worden kon het de trouweloosheid die men u thans aanraadt, duur betaald zetten; de redenaar meende zelfs, dat onder de verbitterde stemmen, die bij de wapenrusting op het Marsveld weg met de ministers! riepen, en daarmede de eerste bedreiging van de july-dagen deden, er waren van degenen die vruchteloos geprotesteerd hadden tegen de spoliatie der rente in 1824, welk gezegde eene algemeene beweging in de zaal verwekte. Bij de behandeling van de vraag over het gepaste tijdstip voor eens conversie, voerde de heer *Lamartine* in de onderscheidene kleine staten die Frankrijk omgeven, in het bevestigd vraagstuk, in de gesteldheid van Pruisch, in den geest van het laatste kabinet, in de wettelijke kwestie, waar twee *Mahomet's* steeds er op leedten om den een den ander te verdelen, — overal elementen van onvrede, waaraan het Europa kon gewikkeld worden. De wereldwijde werking van een voel ik van het laatste kabinet, die daad van de een of ander, en die daardoor in het algemeen vertrouwen in de toekomst mogt hebben, moest men stolt van dezelve niet blindelings overgeven: het ontbrak nog aan vastheid; de meerderheid in de kamer zelf was nog steeds vlottend en verdeeld, had geen steunpunt aan voor zulke gevaarlijke ondernemingen; wat zou men niet te vreezen hebben, wanneer uit dit ontwerp botsingen tusschen de staatsmagten ontstonden; de nieuwe instellingen zelve konden er welligt door bedreigd worden. De rede van den heer *Lamartine* werd in 't geheel met belangstelling aangehoord.

In de zitting van heden heeft de heer *Gautier de Rumilly* voor het ontwerp van de reductie gesproken. Deze spreker betoogde dat het tegenwoordig voorstel met bedaardheid en ernst was gedaan en tot rijpheid gekomen; het was vrij van alle aan het staatkundig belang vrasende overweging, gelijk het vroeger was geweest, toen de financiële kwestie aan de staatkundige onbegrip was; toen het milliard der schadeloosstelling op de kwestie der 5 pCt. rente drukte. Hij zou voor het ontwerp stemmen. — De heer *Jouffroy* sprak daarop tegen het voorstel en ruitade de plaats in aan den heer *Duchatel*. Dit lid trachtte al het onderscheid aan te toonen tusschen de voorgestelde reductie in 1836 en die welke thans aan de beraadslaging der kamer onderworpen is; hetzelfde bestond vooral in de teruggehoorzaamheid; hetgeen toen tegenstand en afkeerigheid moest verwekken, behoorde thans met bijval te worden aangenomen, en hij zou het hoogstnoodig voor het land houden, zoo de tegenwoordige beraadslaging niet door een besluit, het zij tot remboursement, het zij tot inkoop der schuldvrijen leidde. Bij het vertrek van den post was de heer *Duchatel* nog aan het woord.

Hoewel de beraadslagingen nu bijna twee dagen geduurd hebben, heeft de discussie toch weinig nijntje opgeleverd, hetgeen ook niet wel anders kon, na al hetgeen sedert twee jaren over de rentevermindering gesproken is. Alleen de woorden van den heer *Lamartine* hebben vooral de aandacht zeer geboeid. — De minister *Salomon Lagnage*, die aan jocht ligt, heeft zich de beide dagen op de zittingstoel in de vergadering laten dragen.

De legitime bladen van Bordeaux beweert uit een bericht van de heer *Agustio* de meervermelde leening van een milliard van de hand gewezen hebben. Alhier is daarvoor geen melding gemaakt, sulks te meer in twijfel getrokken, nu hoewel de minister zich al te voordeelige voorwaarden heeft weten te bedingen, om van dezelve ligtelijk af te zien.

— Nog zijn de naar Haiti gezonden commissarissen niet terug en is het gesloten traktaat nog niet officieel bekend gemaakt, of men verneemt reeds dat de voormalige grondbestitters en regthouders op St. Domingo voornemens zijn om bij het gouvernement van de kamer te klagen en te verzoeken om de thans door Haiti op zich genomen schadeloosstelling, die hunne regten, zoo zij vermeen, te kort doet.

— Uit Madrid schrijft men van den 9den, dat de door den senaat benoemde commissie nopens het ontwerp van leening het voorstel goedgekeurd heeft zooals het door de vorters is aangenomen; men meende dat de discussie op den 14den zou gesloten worden.

De burgerlijke intendant van Segovia was in de hoofdstad aangekomen met het silver der kerken, de gelden van het intendantschap en de belangrijke papieren, waarmede hij vóór de komst van den graaf *Negri* de wijk had genomen.

Het algemeen bestuur van de mijnen heeft in de Madridsche courrant een bericht geplaatst, dat de mijnen van Almaden niets geleden hebben ten gevolge van het bezoek van *Basilio* aldaar. De arbeid was slechts twee dagen geschorst geweest.

— De handel in de binnenlandsche renten was heden vrij levendig. De koers verkeert thans onder den indruk van de discussie in de kamer, waarvan men den uitslag steeds verlangend te gemoet ziet. De notering was heden (18 April): 5 pCt. 108,85; 3 pCt. 81,05; Nap. r. 100,40; Sp. Ardein 21; Port. 21; Rom. L 102½.

Duitschland.

Frankfort, den 17den April.

In een noordduitsch dagblad treft men een brief aan uit Frankfort, van den 17den dezer, waarvan de schrijver, met aanmerking van de vakkende wijze waarop men thans van verscheidene zijden in de duitsche bladen de tegenwoordige gesteldheid der Hollandsch-Belgische zaak beschouwt, zich genoopt gevoelt om, op grond van een geloofwaardigen brief uit 's Gravenhage, te verzekeren dat de Londensche conferentie nog geenszins hare werkzaamheden hervat heeft. De gevolmagtigden te Londen, bepaaldelijk die van de drie verbonden Mogendheden, verwachten eerst nog verdere voorschriften van hunne hoven, en vóór dat dezelve naar Londen gezonden wierden, zou men in St. Petersburg, Wenen en Berlijn bijzondere openingen van het 's Gravenhagische kabinet inwinnen, en, gelijk men met grond gelooven mogt, bij de toezending van de bedoelde voorschriften, die openingen in aanmerking nemen. Het zou nu geenszins er meer op aankomen, of men op bijzondere, van de 24 artikelen in der daad afwijkende, vorderingen van de zijde van Nederland zou behooren acht te slaan; want het niet in overweging nemen van zoodanige vorderingen maakte de voorwaarde tot hervatting der onderhandelingen uit; — maar men mogt tevens met grond vertrouwen, dat de verbonden Mogendheden, ja zelfs Engeland en Frankrijk, aan België's buitensporige eischen, welke niet berusten op de 24 artikelen, maar op de gevolgen, welke tot dus verre het *statu quo* in de Nederlanden gehad heeft, geen gekoor zonden verleent. Men mogt met reden verwachten, dat men België zou doen inzien, dat het, door dezelfde nimmer te rechtvaardigen ontrenting, aan Nederland oneindig meer opofferingen opgelegd had, dan België thans regelmatig, aan voorgeschoten renten, vergoeden moest. — Naar alle waarschijnlijkheid dus leest men verder in den brief, „zullen echter de onderhandelingen der Londensche conferentie over de Nederlandensche zaak nog zoo spoedig geen aanvang kunnen nemen, vermits ook alvorens de overtuiging zal moeten verkregen zijn, dat die onderhandelingen het gewenschte doel zullen kunnen bereiken. Tot dus verre verneemt men ook nog niet, dat de Luxemburgsche zaak bij de Bondsvergadering, waartoe sprake is gekomen, noch ook, dat met de agnaten van het Nassausche huis weder door het 's Gravenhagische kabinet onderhandelingen zijn aangeknoopt. Van de verwachtingen, welke de zeer spoedige bijlegging der zaak schijnt ook de Nederlanders teruggekomen te zijn. Daarentegen zou België gaarne het offer langer op kosten van Nederland teren, het zij zich zoo mogelijk uit de zaak reddend. — Al hetgeen tot dus verre in de dagbladen is gezegd, nopens de onderhandelingen, die te Berlijn zouden opgevat zijn, tot het sluiten van een handelstraktaat tusschen Pruisen en Nederland, schijnt geheel onjuist te zijn, want de heer *Rochussen*, die men beweerd heeft, dat reeds te Berlijn zou aangekomen zijn, bewijst zich nog te verontschuldigen, en de heer *von Schöff*, wien men voerget dat naar Berlijn zou zijn, heeft Frankfort nog niet verlaten. [Volgens een bron...

uit Frankfort, van den 12den dezer, in een geacht Duitsch blad voorkomende, wordt echter gemeld, dat de Nederlandsche legatieraad von Scherff, dien dag naar 's Hage afgereisd was, om aldaar zijne instructies te vragen wegens het tusschen Holland en het Deutsche tolverbond te sluiten handelverdrag; en dat genoemde heer zich vervolgens van daar naar Berlijn zoude begeven om wegens dat verdrag te onderhandelen.]

— De *Allgemeine Augsbursche Zeitung* deelt het volgende schrijven uit Berlijn, van den 7den dezer gedagteekend, mede: » Hetgeen men thans in Posen ziet gebeuren, is van geen voorbijgaanden aard, en verdient alle opmerkzaamheid. Er heerscht niet alleen eene sterke gisting en verbittering in het groot-hertogdom Posen, maar ook gedeeltelijk in Westpruisen, in Ermeland (de Braunsbergische, Heilbergische, Bischoffsteinsche, Altensteinsche kreitsen), ja zelfs in Oost-Pruisen, welke streken grootendeels door poolsche katholyken bewoond worden. De invoering der Duitsche taal in de scholen wordt door het volk als eene inbreuk op de godsdienst gehouden, aan welk wanbegrip door de onroomsche schoolmeesters, door een kwalijk begrepen ijver, voedsel wordt gegeven. Zoo is mij verhaald geworden, dat een boer zich beklagde had dat zekere schoolmeester aan zijn kind een poolsch gebedenboek ontnomen en in het vuur geworpen had. Eene andere grief der bevolking is, dat roomsche kerken voor het gebruik der evargelischen zijn aangewezen, hetgeen reeds verscheidene jaren geleden onlusten in Thoronowo en Galancz heeft veroorzaakt. Het volk ziet onderstheidene kloosters en stiften, waarvan het vroeger ondersteuning ontving, door de regering opheffen, en daaraan behoord hebbende goederen en fondsen door de schatkist tot zich trekken, en geniet zichtbaar daarvan geen voordeel. Hetzelve waant alzoo, dat men het in zijne zeden en godsdienst verkort, en komt openlijk voor die meening uit. Deze openlijke onvergenoegdheid, die spanning tusschen kerk en staat, wordt door kwaadwilligen verder tot allerlei staatkundige raddraaijerijen dienstbaar gemaakt. De poolsche boer bekomert er zich niet om, of iets dat hem wedervaart, op grond van een wettelijken vorm gebeurt, of iets in naam van eene voor het oog der wereld geregvaardigde zaak plaats heeft, — als hij zich gekwetst of te kort gedaan acht, zoekt hij zich aan den eersten den besten die hem een onderdrukker acht te zijn, zonder vrees en ten koste van alles, te wreken; het is hem hetzelfde, of hij de overwinnaar zal blijven, zoo hij slechts voor één oogenblik getoond heeft dat hij de sterkste is. — De adellijken in die streken zijn van den anderen kant van gevoelen dat de regering in het schijld voert om alle betrekking tusschen hen en hunne boeren te vernietigen, en de verdeeldheden tusschen de boeren en hunne landheeren spruiten slechts uit dezen staatkundigen argwaan voort, die het zijne toebrengt tot den ondergang van deze laatste. De lands-adel raakt in verval, de vreemden die zich in die streken nederzetten, varen er wel; dit herinnert denzelfden in dubbele mate aan zijne vroegere bijna soevereine regten. — Men ziet dus hieruit dat de gisting zoo wel onder den adel als onder den beoostenstand in Posen en omstreken bestaat.»

— In de *Hanoversche Zeitung* leest men eene aan de leden der Stenden-vergadering en aan de kiescollegien gerigte bekendmaking der regering, houdende: dat de vergadering, na hare wederbijkomst, zal hebben te beraadslagen over een ontwerp van wet omtrent de onteigening ten behoeve van het aanleggen van ijzeren wegen, alsmede over de statuten eener creditinrigting voor landeigendommen; welke inrigting ten doel heeft, om den landbouwendenden stand behulpzaam te wezen in het aflossen van opgenomene kapitalen. Aan deze bekendmaking schijnt het oogmerk verbonden te wezen, om op de leden der Stenden-vergadering, indien zij, door niet ter vergadering op te komen, het nemen van besluiten, en derhalve ook het tot stand brengen van de genoemde verordeningen, waarbij de ingezetenen ongetwijfeld een groot belang hebben, verhinderen, deswege de schuld en tevens het daaraan verbundene misdagen der ingezetenen te doen vallen.

— Uit Gasseltdorf schrijft men, dat Z. M. de koning van Pruisen op nieuw eene som van 10,000 daalders aan die stad geschonken heeft, ter voltooiing van de werken aan de zuidzijde derzelve, waardoor de omstreken van Dusseldorf zeer verfraaid en gezonder gemaakt zullen worden.

— Volgens den *Neurenberger Correspondent*, zou de toestand van den heer von Rudhart zeer bedenkelijk zijn; hij zoude reeds zwaar ongesteld in de quarantaine-plaats te Triest zijn aangekomen; de geneesheeren verzekerden dat hij aan eene long- en leverziekte leed.

— Uit Konstantinopel schrijft men van den 28sten Maart: » Eene der gewichtigste hervormingen, die onder de regering van den tegenwoordigen Sultan zijn daargesteld, is zonder twijfel de oprigting van eenen staatsraad. De verordening van Zijne Hoogheid, waarbij dit ligchaam wordt ingesteld, is den 24sten Maart bekend gemaakt. Op denzelfden dag nog vereenigden zich alle pachas en grooten des rijks in het serail, om op den Mantel des Proteten den eed van trouw, naar aanleiding van deze nieuwe instelling, af te leggen, eene plegtigheid die ten eenenmale zonder voorbeeld is. Tot voorzitter van den staatsraad is de bekende voormalige seraskier *Cherif Pacha* benoemd.»

Er waren eenige veranderingen in het personeel der hooge ambten van de Porte voorgevallen, die strekken moesten tot het van lieverlede Gaasstellen eener splitsing der departementen van binnen- en buitenlandsche zaken, welke thans onder eene en dezelfde administratie staan. — In eene der laatste vergaderingen van den divan was de vraag, of het nemen van quarantaine-maatregelen tegen de pest al of niet met den koran stréed, door de idomas (wetgeleerden) ontkennend beantwoord.

— Volgens het *Journal de Smyrne*, waren de tegen den Pacha

van Egypte in opstand zijnde Drusen reeds tot 25,000 man aangegrooid, die van geld, artillerie en andere kriegsbehoefsten overvloedig voorzien waren. *Ibrahim*, die nog altijd ziek lag, had aan *Soliman-pacha* het bevel over zijne troepen opgedragen.

— Te Weenen waren den 12den dezer genoteerd: 5 pCt. Met. 107½; 4 pCt. 101¾; 3 pCt. 82½; Bankaoten 1460½.

N e d e r l a n d e n .

BREDA, den 20sten April.

Wij kunnen aan onze stadgenooten berichten dat de heer van Oeckelen met zijne *Androide* te Amsterdam is aangekomen, en dit gewrocht van zijn genie in het lokaal *Tecum Habitu* zal doen hooren van Vrijdag den 20sten tot Zaterdag den 28sten dezer maand, op vastgestelde uren. Het is ons aangenaam te kunnen mededeelen dat het onthaal hetwelk de heer van Oeckelen bij het publiek der residentie gevonden heeft allezins aan zijte regimatige verwachting heeft beantwoord. Met regt mag men hopen, dat het zoo gunstig bekende kunstminnend publiek der hoofdstad ten deze mede niet achterlijk zal blijven.

— Van Schiermonnikoog wordt van den 14. dezer gemeld: » Gisteren morgen is in onze nabijheid gestrand een brik. Dadelijk heeft zich de reddingboot der Noord- en Zuid-Hollandsche Redding-Maatschappij daartoe geplaatst, onder het bevel van den plaatselijken bestuurder, den heer H. A. Zounga, naar het schip tot twee reizen toe echter sloeg de zee haar vol water, tot dat zij, des namiddags, eene derde poging deed om het te bereiken. Doch, in weérwil van alle hunne bijkans boven menschelijk vermoegen ontwikkelde inspanningen en krachten, mogt het den botelingen niet gelakken, op het wrak eenig mensch te bespeuren; zijnde vermoedelijk de equipage in zee verdrongen, daar de beide sloepen van den brik sedert aan strand kwamen. Het schip heet, gelijk uit de scheepspapieren sedert is gebleken, *Clotie*, kapitein *John Forsten*, komende van Sunderland, geladen met steenkolen, en gedestineerd naar Hamburg.»

— Uit Rotterdam wordt gemeld, dat de raadkamer der rechtbank van eersten aanleg aldaar, naar de kamer tot het te staet stellen van beschuldiging heeft verwezen, zekere *Hendrik Dirkse*, wegens moedwilligen manslag met voorbedachten raad (ingerd), gepleegd aan haar dertienjarig zoonje, *Johannes Dirkse*. Naar men vernam, bleef er eenige grond te bestaan om te gelooven dat deze misdad. uit verstandsverbijstering zoude bedreven zijn.

— Door het departement Groningen der Nederlandsche maatschappij » ter Bevordering der Nijverheid » is aangekondigd, dat van wege hetzelve op den 14den der volgende maand een tentoonstelling van voortbrengselen der nijverheid in de provincie Groningen vervaardigd, zal worden geopend, waartoe alleen zullen worden toegelaten voortbrengselen van kappen (ook schoone kunst), handwerken, fabrieken en trauiken, in genoemd gewest vervaardigd.

— Met Z. M. transportschip *Willelm Frederik Hendrik*, hetwelk den 15den dezer van Suriname en Curaçao te Holvoetstad is binnengelopen, heeft men hier te lande bijzonder berichten van laatstgenoemd eiland tot den 4den Maart loopende, ontvangen. Volgens de jongste aldaar ontvangen berichten uit Venezuela, had de vice-president het Congres te Caracas dat te Caracas geopend met eene aanspraak op de toestand des lands gelyklyk wordt afgeschilderd, en gezegd dat men aan de milde maatregelen der regering die thans heerschende rust te danken had; terwijl alle vrees voor verhooren opstand verdwenen schenen. De ondervoorzitter betoogde tevens de noodzakelijkheid om de verleende amnestie verder uit te strekken, op welk punt door het Congres dubbelzinnig geantwoord is. — De uitgangs in de provincie *Cowana* ten oosten en *Marackibo* ten westen der republiek, plaats gehad hebbende onlusten worden echter door de dagbladen juist toegeschreven aan die groote toegeeflijkheid welke door den ondervoorzitter onvoorwaardelijk wordt voorgestaan. » En door deze herhaalde, ofschoon niet gelukte opstanden, » dus leest men in de berichten, » wordt de staat in onrust gehouden, het vertrouwen verzwakt en de finantien uitgeput.»

De nieuw benoemde pauselijke nuntius, monsignore *Formis*, is reeds te Namen aangekomen, waar hij zijn intrek bij den abt de *Montpellier* heeft genomen.

— De fonds-notering was gisteren (19 April) te Antwerpen: Belg. 102; O. Met. 105½; Sp. Ardoin 18½; Defered. 6; Nap. 93; Rom. I. 100%; Genit. te Antwerpen 100; Braz. 77½. — Wissel op Antwerpen Rott. ½ pCt. v. pap. en k.

Ter Amsterdamsche Beurs van Donderdag (19 April) werden verhandeld: Ned. Werk. Schuld 2½ pCt. 34½; dito 5 pCt. 37½; dito 6 pCt. 38½; Autort-Synd. 4½ pCt. 95; Ardoin 18½; Defered. 6; Nap. 93; Rom. I. 100%; Genit. te Antwerpen 100; Braz. 77½.

Door BROESE & COMP., te BREDA, is dezer dagen in licht gegeven:

A L M A N A K

DER

HONNELLIKE MILITAIRE AKADEMIE, 1868.

TWEEDE JAARGANG. PRIJS 1/2.

Van den Eersten Jaargang, in één uitgang, en nog eenige Exemplaren bij de uitgever voorhanden, welke bij den Tweeden Jaargang voor de helft van den prijs van 1/2, —, worden afgeleverd.